

نقش و اهمیت آموزش مفاهیم دینی و اخلاقی در دوره پیش از دبستان

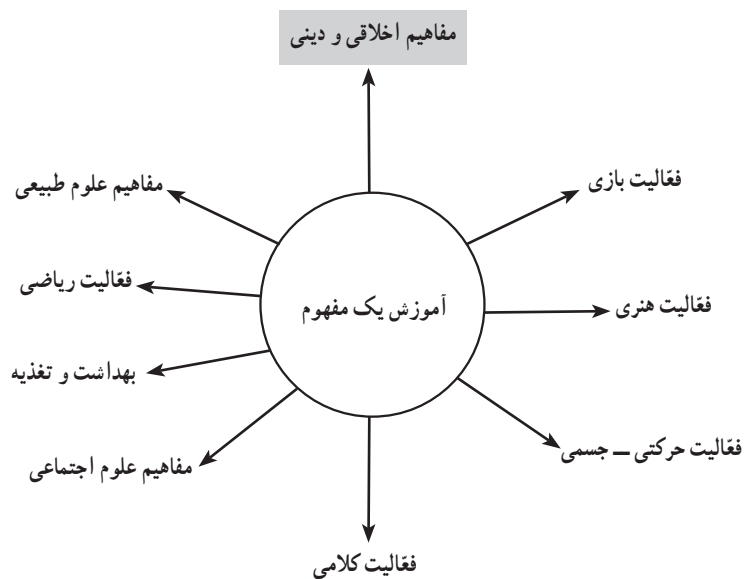

هدف کلی

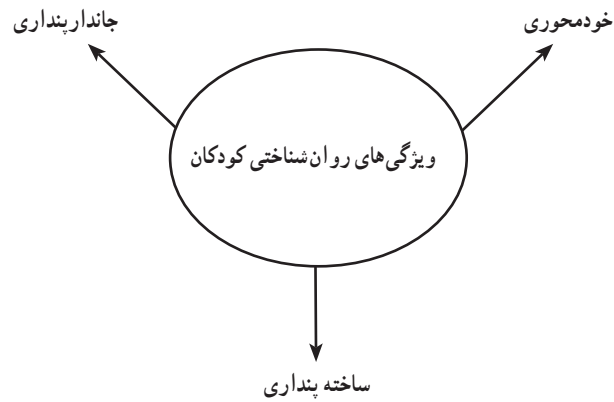
طراحی فعالیتهایی برای آموزش مفاهیم اخلاقی و دینی در دوران پیش از دبستان

سخنی با هنرآموز

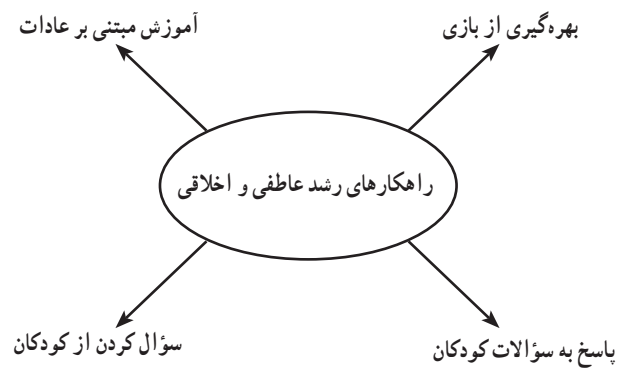
برنامه تدریس خود را در این فصل به گونه ای طراحی کنید که هنرجویان بتوانند فعالیت ها و آموخته هایشان را در جهت تهیه و اجرای واحد کار (پروژه آموزشی) با در نظر گرفتن موضوع مربوط، به کار گیرند.

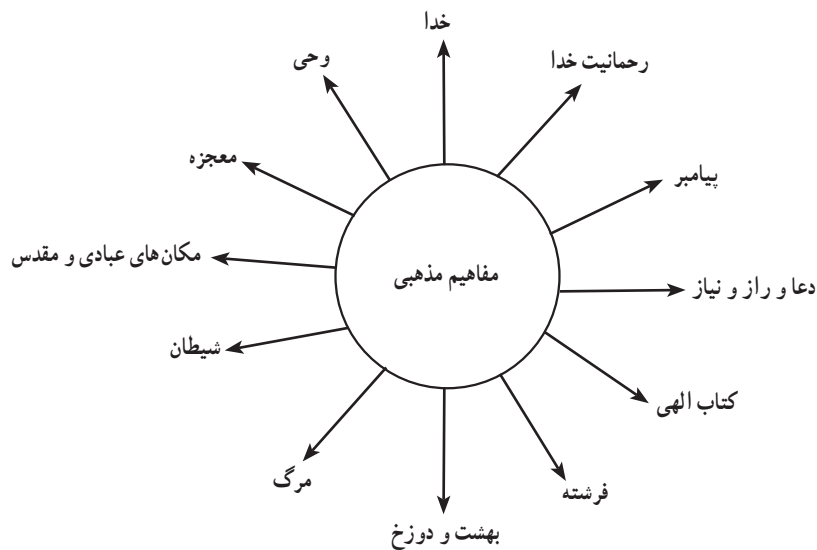
نمای کلی فصل ششم
الف) ویژگی‌های روان‌شناختی کودک

ب) راهکارهای رشد عاطفی و اخلاقی کودکان

ج) آموزش برخی مفاهیم مذهبی در پیش از دبستان

هدف‌های رفتاری فصل ششم در حیطه‌های یادگیری براساس طبقه‌بندی بلوم و همکاران

در پایان این فصل هنرجو باید بتواند :						
ردیف	حیطه شناختی	طبقه	حیطه عاطفی	طبقه	حیطه روانی - حرکتی	طبقه
۱	ضرورت و اهمیت تعلیم و تربیت دینی کودکان را توضیح دهد	درک و فهم	به ضرورت و اهمیت تعلیم و تربیت دینی کودکان توجه کند.	دریافت کردن	ضرورت و اهمیت تعلیم و تربیت دینی فعالیت‌های آموزشی را درک و بر یک طرح آموزشی ارائه دهد.	اجرای مستقل
۲	برخی ویژگی‌های روان‌شناختی کودکان را به‌طور مختصر توضیح دهد.	درک و فهم	به برخی ویژگی‌های روان‌شناختی کودکان توجه کند.	دریافت کردن	ویژگی‌های روان‌شناختی کودکان را در فعالیت‌های آموزشی ارائه دهد.	اجرای مستقل
۳	نکات مهم در تعلیم و تربیت دینی کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	نکات مهم در تعلیم و تربیت دینی کودکان را داوطلبانه مطالعه کند.	پاسخ دادن	نکات مهم در تعلیم و تربیت دینی کودکان را در فعالیت‌های آموزشی ارائه دهد.	اجرای مستقل
۴	نحوه پاسخ به برخی مفاهیم دینی کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	نحوه پاسخ به برخی مفاهیم دینی کودکان را از طریق کتب و مجلات خاص داوطلبانه مطالعه کند.	پاسخ دادن	نحوه پاسخ به مفاهیم دینی کودکان را در قالب یک طرح آموزشی اجرا کند.	اجرای مستقل
۵	نقش سؤال و جواب را در تربیت دینی کودکان تشریح کند.	درک و فهم	نقش سؤال و جواب را در تربیت دینی کودکان فعالانه مطالعه کند.	پاسخ دادن	نقش سؤال و جواب را در تربیت دینی کودکان در فعالیت‌های آموزشی طراحی و اجرا کند.	اجرای مستقل
۶	مهم‌ترین وظایف مربی را در تعلیم و تربیت دینی کودکان توضیح دهد.	درک و فهم	به مهم‌ترین وظایف مربی در تعلیم و تربیت دینی کودکان توجه کند.	دریافت کردن	در فعالیت‌های آموزشی، وظایف مربی را در تعلیم و تربیت دینی ارائه دهد.	اجرای مستقل
۷	اصول تربیت دینی کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	اصول تربیت دینی کودکان را داوطلبانه مطالعه کند.	پاسخ دادن	اصول تربیت دینی کودکان را در قالب یک طرح آموزشی اجرا کند.	اجرای مستقل
۸	پایه‌های تربیت دینی کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	پایه‌های تربیت دینی کودکان را داوطلبانه مطالعه کند.	پاسخ دادن	پایه‌های تربیت دینی کودکان را در فعالیت‌های آموزشی ارائه دهد.	اجرای مستقل
۹	شیوه‌ها و روش‌های مناسب برای تعلیم و تربیت دینی کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	شیوه‌ها و روش‌های مناسب برای تربیت دینی کودکان را داوطلبانه مطالعه کند.	پاسخ دادن	با استفاده از شیوه‌ها و روش‌های مناسب برای تربیت دینی کودکان فعالیت آموزشی طراحی کند.	اجرای مستقل
۱۰	راهکارهای رشد عاطفی و اخلاقی کودکان را تشریح کند.	درک و فهم	راهکارهای رشد عاطفی و اخلاقی کودکان را داوطلبانه مطالعه کند.	پاسخ دادن	راهکارهای رشد عاطفی و اخلاقی کودکان را در قالب یک نمودار آموزشی ارائه دهد.	اجرای مستقل

جدول هدف و محتوا : بودجه‌بندی زمان پیشنهادی فصل ششم : نقش و اهمیت آموزش مفاهیم دینی و اخلاقی در دوران پیش از دبستان

هدف کلی : آشنایی هنرجویان با نقش و اهمیت آموزش مفاهیم دینی و اخلاقی در دوران پیش از دبستان						زمان (دقیقه)
ردیف	هدف‌های رفتاری	حیطه	طبقه	رئوس و ریز محتوای آموزش	نظری	عملی
۱	در پایان این فصل هنرجو باید بتواند : ضرورت و اهمیت تعلیم و تربیت دینی کودکان را توضیح دهد.	شناختی	درک وفهم	– مقدمه – ضرورت و اهمیت تربیت دینی و اخلاقی	۵	
۲	برخی ویژگی‌های روان شناختی کودکان را به طور مختصر توضیح دهد.	شناختی	درک وفهم	– مختصری درباره ویژگی‌های روان شناختی کودکان (خودمحوری، جاندارپنداری، ساخته‌پنداری)	۵	
۳	نکات مهم در تعلیم و تربیت دینی کودکان را توضیح دهد.	شناختی	درک وفهم	– نکات کلی‌ای که در تعلیم و تربیت دینی کودکان باید در نظر داشت :	۵	
۴	پایه‌های تربیت دینی کودکان را توضیح دهد.	شناختی	درک وفهم	ایمان به خدا، یادگیری برخورداری از ایمان – تربیت دینی کودکان بر چه پایه‌هایی استوار است؟ (الف) مهم‌ترین وظیفه تربیت دینی، پرورش ایمان بجه‌هاست. (ب) پرورش تفکر خلاق از بهترین شیوه‌ها و پایه‌های تربیت دینی است. (ج) بهره‌گیری از الگوها بهترین شیوه برای تربیت دینی کودکان. – برای رشد عاطفی و اخلاقی کودکان چه راهکارهایی پیشنهاد می‌شود؟ (الف) بهره‌گیری از بازی (ب) تربیت اخلاقی به تنهایی کافی نیست (ج) سؤال کردن از کودکان (د) پاسخ به سؤالات کودکان	۵	
۵	راهکارهای رشد اخلاقی و عاطفی کودکان را شرح دهد.	شناختی	درک وفهم			
۶	نقش سؤال و جواب را در تربیت دینی کودکان تشریح کند.	شناختی	درک وفهم	– سؤال کردن از کودکان	۵	۵
۷	نحوه پاسخ به برخی مفاهیم دینی کودکان را توضیح دهد.	شناختی	درک وفهم	– پاسخ به سؤالات کودکان	۵	۵
۸	مهم‌ترین وظایف والدین و مربیان را در تعلیم و تربیت دینی کودکان توضیح دهد.	شناختی	درک وفهم	– آنچه والدین و مربیان در تعلیم و تربیت دینی کودکان باید رعایت کنند.	۱۰	
۹	اصول تربیت دینی کودکان را توضیح دهد.	شناختی	درک وفهم	– اصول تربیت دینی	۵	
۱۰	شیوه‌ها و روش‌های مناسب برای تعلیم و تربیت کودکان را توضیح دهد.	شناختی	درک وفهم	– برخی شیوه‌ها و روش‌های مناسب برای تعلیم و تربیت دینی کودکان؛	۵	
۱۱	فعالیت‌هایی برای آموزش برخی مفاهیم دینی، به کودکان در دوره پیش از دبستان طراحی کند.	روانی – حرکتی	اجرای مستقل	– یک الگوی عملی : کاربرد مفاهیم دینی در واحدهای کار	–	۳۰

تعریف کلید واژه‌ها

* **خودمحوری یا خودمداری**^۱ : خود را دوست داشتن و منافع و مصالح دیگران را نادیده گرفتن، در واقع آن دوره از رشد و تکامل روانی کودک است که نمی‌تواند آنچه را به خودش تعلق دارد از آنچه به دیگران مربوط است، تمیز دهد.

* **جان‌گرایی یا جاندارپنداری**^۲ : نسبت دادن حیات به اشیای بی‌جان این اعتقاد در میان بشر اولیه و در کودکان دیده

۱- egocentrism

۲- animism

می‌شود. کودک در سال‌های اولیه زندگی خود، جمادات را جاندار تصور می‌کند. بر چوبی سوار می‌شود و آن را اسب جاندار می‌پندارد. یا وقتی به زمین می‌خورد به زمین لگد می‌زند و آن را سرزنش می‌کند. در بزرگسالی نیز این حالت گاه دیده می‌شود، به طور مثال در را نمی‌تواند باز کند به آن دشنام می‌دهد.

* **ساخته‌پنداری**^۱: اصطلاح پیازه برای تمایل کودک به این طرز فکری است که اشیاء ساخته و پرداخته انسان‌هاست و پدیده‌های طبیعی (ستارگان، خورشید، باران) حاصل اعمال انسان است. آثار این نوع تفکر را هرچند نه در تمام فرهنگ‌ها، در اکثر آنها می‌توان یافت.

* **تفکر خلاق**^۲: فرایندی ذهنی است که به تولید جواب‌های متعدد، مبتکرانه و تازه به سؤالات منجر می‌شود. این تفکر در کنار تفکر منطقی قرار دارد که با همکاری یکدیگر، در خدمت حل مسائل بشر هستند.

* **رحمانیت**: نعمت‌ها و رحمت و محبت خدا شامل هر انسانی می‌شود و خداوند به همه انسان‌های خوب و بد و حیوانات، برخی نعمت‌ها را می‌بخشد و محبت خود را به هر انسانی عرضه می‌دارد.

روش‌های یادگیری – یاددهی

– سخنرانی

– فعالیت‌های گروهی

– اجرای نمایش

– پرسش و پاسخ

– انفرادی

– تلفیقی

مواد و وسایل لازم

– کتاب درسی فعالیت‌های آموزشی پیش‌دبستانی

– کتاب‌های مرجع در مورد تعلیم و تربیت دینی

– ابزار و لوازم التحریر و وسایل هنری

– کارت‌های قصه و کتاب قصه

– فیلم و عکس و اسلاید

– وسایل تزئینی

– گردش علمی

۱- artificialism

۲- creativity

طراحی هنرآموز از هر فصل

چنانچه طراحی برای هر فصل برای شما مشکل است می‌توانید در فرم زیر برنامه تدریس خود را طراحی کنید و بنویسید. قبل از پرکردن این فرم باید کلیه سؤالات را بخوانید.

هدف این مبحث چیست؟

از هنرجویان می‌خواهید چه چیز را یاد بگیرند. (خروجی تدریس)

روش و الگویی را که به کار می‌برید چیست؟

آیا هیچ‌گونه مشکل یا مسئله‌ای درخصوص محتوا و هنرجویان وجود دارد که باید در این جا روی آن دقت کنید. اگر وجود دارد آن را مشخص کنید.

چه منابع یا آموزشی را در این مبحث به کار می‌گیرید؟

چگونه فضا و محیط را برای این بخش آماده کنید؟

محل نشستن بچه‌ها را چگونه باید کنترل کنید؟

چگونه و با چه وسیله‌ای در مورد برنامه‌تان قضاوت خواهید کرد.

قبل از شروع درس دانسته‌های مرتبط با موضوع هنرجویانتان را ارزیابی کنید.

آیا از برنامه‌ریزی خودتان راضی هستید، بله یا خیر؟ چرایی آن را مشخص کنید.

پیشنهاها

از هنرجویان بپرسید :

- ۱: ایمان به خدا یعنی چه؟ چرا باید خدا را عبادت کرد؟
پس از جمع آوری پاسخ های آنها و ثبت در تابلوی کلاس، سؤال دوم پرسیده شود.
چرا باید پرورش ایمان به خدا را از کودکی شروع کرد؟
با جمع آوری پاسخ ها و ثبت آنها، نتیجه گیری را با کمک هنرجویان انجام دهید.
  - ۲: دین دار چه کسی ست؟ وقتی صحبت از دین می شود چه لغاتی به ذهن شما می آید؟
  - ۳: دین داری انسان ها چه فایده ای برای اجتماع دارد؟
- جواب سؤالات را روی تخته بنویسید و با جمع بندی آنها و ارتباط دادن به موضوع درس، درس را شروع کنید.

خلاصه محتوا

مهم ترین برنامه تربیتی انسان ها از طریق پیامبران الهی برای هدایت انسان ها فرستاده شده است. تعلیم و تربیت دینی، که وظیفه مهم پیامبران بوده است، به فعلیت درآوردن استعداد های درونی آدمی ست و مربی برای اجرای این مهم باید چهار توانایی زیر را داشته باشد :

آگاهی از ویژگی های کودک، آشنایی با معارف دینی و آموزه های آن، آشنایی با شیوه ها و ابزارهای تربیتی دینی کودکان و برخورداری از هنر معلمی.

ضرورت و اهمیت تربیت دینی و اخلاقی کودکان

- ۱- تنها راه سعادت مند شدن انسان ها، ایمان آوردن به خداوند از طریق هدایت پیامبران است.
  - ۲- دوره کودکی، مهم ترین بخش از حیات آدمی و مقدمه بزرگ سالی ست.
  - ۳- کودک دارای بهترین و ناب ترین خصوصیات انسانی ست.
  - ۴- پایه های اساسی زندگی بزرگ سالی به کیفیت دوران کودکی بستگی دارد.
  - ۵- کودک دارای ویژگی های روان شناختی مانند «خودمحوری»، «جاندار پنداری»، ساخته پنداری و تک بعدی دیدن امور است. وجود این دلایل، اهمیت پرداختن به آموزش مذهبی را در این دوره نشان می دهد.
- حضرت علی (ع) فرمودند : هر کس در دوران کودکی تعلیم نبیند، در بزرگ سالی روی تکامل و پیشرفت را نخواهد دید.
- در تعلیم و تربیت دینی کودکان باید به دو نکته مهم توجه نمود :

- ۱- ایمان به خدا یعنی روی آوردن انسان به آفریننده اش که بالاتر و برتر از همه کس و همه چیز است.
  - ۲- آموزش صحیح یعنی در آموزش خداگرایی به کودکان باید برفهم عمیق کودک، توانایی های شناختی و مهارت او، میزان ذخیره و اژگان، توانایی به کارگیری آنها و معانی مختلفی که در ذهن او نگه داری می شود، توجه نمود.
- بنابراین شرط لازم برای تربیت دینی کودکان، علاوه بر انتقال اطلاعات، ایجاد تصحیح و تغییر نگرش و افزایش توانایی اوست.

پیشنهاد

با نتیجه‌گیری از بحث قبل به شیوه پرسش پاسخ داستانی مانند نمونه زیر نقل نمایید و موضوع درس جدید را با توجه به آن مطرح کنید.

در یکی از روزهای بهاری فرشته کوچولو خانواده با مادر جهت گردش به یکی از باغات اطراف شهر رفت. مادر او وقت را مناسب دید و به دخترش گفت: خوب به همه چیز نگاه کن، وقتی به خانه رسیدیم از آنچه دیده‌ای یک نقاشی با مداد رنگی‌هایت می‌کشی تا به مهدکودکتان ببری.

فرشته کوچولو جواب داد این همه رنگ اینجاست. فکر نمی‌کنم همه رنگ‌ها را داشته باشم. بعد مادر توجه فرشته را به یک ردیف مورچه که پشت سرهم راه می‌رفتند جلب کرد و پیشنهاد داد که دنبالش بروند تا لانه آنها را ببینند. به لانه خاکی آنها که رسیدند نگاه فرشته کنجکاوتر شده بود. مادر از زندگی دسته‌جمعی مورچه‌ها گفت و فرشته سؤالاتی پشت سرهم مطرح می‌کرد: این‌ها چگونه راه لانه خود را یاد می‌گیرند؟ چگونه در زیرزمین غذای خود را انبار می‌کنند؟ مادر کنجکاو فرشته را که دید از او پرسید: راستی چه کسی به مورچه‌ها یاد داده است چگونه زندگی کنند؟ مادر به دنبال سکوت فرشته گفت: خدای مهربان محبت خود را به همه موجودات نشان داده است و به آنها یاد داده چگونه بخورند، غذا ذخیره کنند، لانه خود را پیدا کنند، بدون اینکه حتی کلاس رفته باشند!

فرشته کوچولو هنوز در فکر مورچه‌ها و زندگی آنها بود. از مادرش خواست که داستان مورچه‌ها را برای او تعریف کند. مادر داستان زندگی مورچه‌ها را برای بار دوم تعریف کرد.

غروب که به خانه رسیدند و بعد از رفع خستگی، مادر فرشته از او خواست یک نقاشی با موضوع مورچه بکشد. وقتی نقاشی او تمام شد به مادرش گفت مادر رنگ‌های مداد رنگی من شبیه مورچه‌های واقعی نیست، چه کار کنم؟ مادر گفت هیچ نقاشی نمی‌تواند مانند خداوند نقاشی کند. وقت نماز شده بود مادر با صدای بلند گفت: وقت حمد و ستایش خدای مهربان است می‌روم وضو بگیرم. فرشته دنبال مادرش رفت و گفت مادر من هم می‌خواهم از خدای مهربان به خاطر همه هدیه‌هایی که به من داده است تشکر کنم و به دنبال مادر به تقلید از او وضو گرفت و آماده نماز خواندن شد.

با نقل داستان بالا یا داستانی مشابه، سؤال زیر را با هنجاریان خود در میان بگذارید و با جمع‌بندی نظرات آنان درس را به شیوه پرسش و پاسخ و به صورت مشارکتی شروع کنید:

به نظر شما، با توجه به داستان،

۱- پدر و مادر و مربیان چگونه می‌توانند کودکان خود را مذهبی تربیت کنند؟

۲- چه عواملی در تعلیم و تربیت مذهبی کودکان تأثیر دارد؟

پایه‌های تربیت دینی کودکان

الف) مهم‌ترین وظیفه تربیت دینی، پرورش ایمان کودکان با در نظر گرفتن نکات زیر است:

* ایمان با تعقل منافات ندارد.

* برای رشد ایمان کودک، اعتماد به دیگران یک شرط اساسی است.

- * ایمان هم گام و متناسب با آگاهی‌های کودک رشد می‌کند.
- * ایمان منطقی و شیوه استدلال خاص خود را دارد.
- ب) پرورش تفکر خلاق از بهترین شیوه‌ها و پایه‌های تربیت دینی، با در نظر گرفتن نکات زیر است :
- * قوه تخیل فراتر از گمان یا باور ساختگی ست.
- * تفکر خلاق از راه‌های مختلفی فعال می‌شود و باید این راه‌ها را شناخت.
- * برای تربیت تخیل کودک باید او را به همیاری و مشارکت دعوت کرد، چون تخیل روندی فعال دارد.
- ج) بهره‌گیری از الگوها (استفاده از تمثیل) بهترین شیوه برای تربیت دینی کودکان، با در نظر گرفتن نکات زیر است :
- * والدین و مربیان بهترین الگو و نمونه رفتاری برای کودکان هستند.
- * لازم است کودکان را با الگوهای شایسته آشنا کرد.
- * باید به کودکان نمونه‌های عینی و عملی معرفی نمود.

راهکارهایی برای رشد عاطفی و اخلاقی کودکان

الف) بهره‌گیری از بازی : بازی‌ها فرصت مناسبی را برای ارائه الگوهای مناسب و رفتاری کودکان در اختیار مربی قرار می‌دهد. مانند بازی‌های تقلیدی و نمایشی که با درست کردن ماسک‌ها و اجرای نقش‌های قصه انجام می‌شود.

نکته : می‌توان قصه‌های هنرجویان را با درست کردن ماسک‌های آنها و با موضوع خداشناسی و مذهبی در قالب یک نمایش ارائه داد.

ب) آموزش مبتنی بر عادات : این شیوه آموزشی تنها شیوه آموزش اخلاق در دوره سنی پیش از دبستان است. مانند پرسیدن و مشاوره گرفتن از فیل دانا در داستان فیل کوچولو یا احترام به طبیعت، احترام به بزرگسالان، آزار ندادن حیوانات و ... در داستان‌های مختلف.

ج) پاسخ به سؤالات کودکان : دین باید به عنوان مطمئن‌ترین منبع پاسخ‌گویی درسی به سؤالات اساسی انسان و کودکان معرفی شود، مانند بزرگ‌ترین نقاش طبیعت کیست؟ در داستان فیل کوچولو آفریننده میوه‌ها و آب، برای ادامه حیات انسان‌ها کیست؟ ... در این راستا می‌توان از فعالیت‌هایی مانند موارد زیر استفاده کرد :

– بازگو کردن داستان‌هایی برای دادن پاسخ مناسب به سؤال «از کجا آمده‌ام؟»

– نقل داستان‌هایی از عاقبت مردم با ایمان و با اعتقاد؛

– نقل مثال‌ها و داستان‌هایی با موضوع محدودیت درک انسان از ذات خدا؛

– آگاهی دادن به کودکان درباره واقعیت‌های تلخ زندگی، مثل مرگ؛

– همراهی با کودکان در تماشای طبیعت برای مشاهده آیات و نشانه‌های خدا.

د) سؤال کردن از کودکان : با طرح سؤالات برانگیزنده به کودک فرصت یادگیری داده می‌شود. روش‌های سؤال کردن از کودکان متعدد است، از جمله :

۱ – سؤالات کاربردی : حس پویایی چه سودی برای انسان دارد؟ اگر خداوند این حس را در ما خلق نمی‌کرد چه می‌شد؟

۲ – سؤالات ارزیابی‌کننده : نام پیامبر خود و تاریخ تولد آن حضرت را می‌دانی؟ آنها را بیان کن.

۳ – سؤالات استدلالی : چرا خداوند مهربان میوه‌های مختلف برای انسان‌ها خلق کرده است؟ چرا دروغ‌گو، دشمن خداست؟

۴ – سؤالات تفسیری : چگونه با مشاهده طبیعت و زندگی گیاهان و جانوران می‌توان خدا را شناخت؟

- ۵- *سوالات/اعتقادی*: آیا به خدا و کتاب او ایمان داری؟ چه کسی را می‌پرستی و خالق هستی می‌دانی؟
- ۶- *سوالات یادآورنده*: بنابراین فهمیدیم، بزرگ‌ترین نقاش طبیعت کیست.

پیشنهاد

داستانی با موضوع شناخت خدا (مانند فیل کوچولوی کتاب) را به صورت کارت قصه طراحی کنید و آن را برای هنرجویان بخوانید. قبل از خواندن داستان، توجه آنها را به نکات زیر جلب نمایید.

- داستان را خوب گوش کنید و مراحل آموزش مفهوم خدا را یادداشت کنید.
- در داستان چه ویژگی‌هایی از خدا برای کودکان معرفی می‌شود.
- بعد از اتمام داستان، آن را در قالب یک نقاشی نمایش دهید.
- بعد از اتمام داستان، در قالب گروه‌های خود، یک نمایش طراحی کنید.
- یک بازی نمایشی اجرا کنید.
- سؤال زیر را پاسخ دهید:

از چه روش‌هایی برای آموزش این مفهوم استفاده شده است؟

سپس با جمع‌بندی نظرات، تدریس خود را کامل کنید.

پیشنهاد

سایر مفاهیم را به این شیوه می‌توانید آموزش دهید. لازم به یادآوری است در آموزش برخی مفاهیم مانند دعا و راز و نیاز، از روش مشاهده و بازدید از مرکز پیش دبستانی استفاده کنید یا در آموزش کتاب الهی با آوردن رحل و قرآن، چگونگی احترام به کتاب الهی را نمایش دهید یا مفهوم مکان‌های مذهبی قبل از اجرا حتماً بازدیدی زیارتی از مکان مذهبی انجام شود یا در غیراین صورت، قبل از روز تدریس، هنرجویان خاطرات خود را از زیارت این اماکن مذهبی به صورت یک داستان با خود به کلاس بیاورند و نمونه‌هایی از آنها خوانده شود و سپس به شیوه بالا نتیجه‌گیری انجام گیرد.

توجه:

- ۱- در آموزش مفاهیم از روش‌های ادبیات (شعر و داستان)، هنرهای تجسمی (نقاشی، حجم‌سازی)، فیلم و عکس و نقاشی متحرک، گردش علمی، بازدید دسته‌جمعی، حضور در اجتماعات و مراسم خاص و انواع بازی‌ها (نمایشی، گروهی، ورزشی) استفاده نمایید.
- ۲- مفاهیم مذهبی را در قالب یک واحد کار ارائه دهند.
- ۳- در آموزش مفاهیم مذهبی (وحی، معجزه، مرگ، شیطان و ...) توضیحات بیشتر به کودکان ارائه نشود و به راهنمای آموزش این مفاهیم توجه شود.

آموزش برخی مفاهیم دینی در دوران پیش دبستان

* خدا : کودک خدا را مادی و دارای دست و پا و رفتارها و احساسات انسانی تلقی می کند. تصور او از خدا آمیخته ای از تخیل و تجسم است.

برای آموزش مفهوم خدا به کودک باید بیشتر گفت و گوها درباره زیبایی، مهربانی و دوست داشتنی بودن او باشد.

* رحمانیت خدا : منظور علاقه و توجه خدا به انسان هاست. کودک تا ده سالگی این مسئله را که رحمت و محبت خدا شامل هر انسانی می شود، قبول ندارد. به نظر کودک عدل خدا یعنی وقتی کار خوبی انجام داد، توقع دارد که خداوند تلافی کند و او را بلافاصله یاری دهد.

برای آموزش مفهوم رحمانیت خدا به کودکان، باید :

۱- خدا را موجودی مهربان معرفی کند.

۲- کودک را برای اجرای کارهای نیک هدایت کند.

* پیامبر : تلقی کودکان از پیامبر و امامان، انسان هایی خوب، مهربان و مفیدند که فداکارتر و خوش اخلاق تر و مهربان تر از همه اند ولی ظاهر آنها به دیگران شبیه نیست.

برای آموزش مفهوم پیامبر و امامان به کودکان، باید داستان های ساده و شیرین از مهربانی آنها با انسان ها، کودکان و با حیوانات نقل کرد و در مراسم جشن ولادت آنها و عزاداری آنها، کودکان را شرکت داد.

* وحی : به نظر کودکان، وحی مشابه گفت و گوی عادی دو نفر با یکدیگر است. به نظر آنها خدا حرف می زند و پیامبر می شنود. درک کودک از مسئله وحی متأثر از خداشناسی آنهاست.

برای آموزش مفهوم وحی همین که آنها بدانند پیامبران با خداوند ارتباط نزدیک داشته و به تمام فرمان و دستورات خداوند عمل می کرده اند، کافی ست.

* معجزه : به نظر کودکان (تا ۱۱ سالگی) معجزه، دخالت فیزیکی و مادی خداوند در امور است. برای تقویت ایمان کودکان نسبت به خداوند و پیامبران نباید از مفهوم معجزه استفاده نماییم و بر آموزش آن تأکید کنیم.

* دعا و راز و نیاز : دعاها و کودکانه به تقلید از بزرگ ترها از شکل مادی به سمت دعاها و روحانی و نوع دوستانه پیش می رود. مضامین دعاها و نیازهای روزمره است. در سنین پیش دبستانی، مضامین دعاها خودمحورانه و برای رفع حوائج مادی ست.

برای آموزش دعا و راز و نیاز به کودکان باید از خداوند بخشنده یاد کرد و آداب دعا کردن و عادت دادن آنها به دعا و شکرگزاری به پاس نعمت های خدا را آموخت.

* کتاب الهی (در اسلام - قرآن) : کودکان کتاب الهی را محترم می شمارند و تفاوت آن را با سایر کتاب ها تشخیص می دهند که برگرفته از احترام مریبان و والدین به آن است.

در آموزش مفهوم کتاب الهی لازم است که کودکان آداب احترام ظاهری به قرآن را فراگیرند و داستان های شیرین قرآن را به زبان کودکانه برای آنها تعریف کنند و بعضی از سوره های کوتاه و آهنگین را جهت حفظ کردن به آنها آموخت.

* مکان های عبادی و مقدس (مسجد، زیارتگاه ها) : کودکان از بودن در چنین مکان هایی لذت می برند. تفاوت عمده این مکان ها با جاهای دیگر در ظاهر کاملاً متفاوت و معماری ویژه آنهاست.

در آموزش این مفهوم به کودکان باید توجه داشت. عواملی مثلاً بلندی سقف، آینه کاری ها، فضا و زمزمه لذت بخش و خاطره آفرین آنها باعث دوست داشتن آنها می شود و حضور در این مکان ها برای آنها آموزنده خواهد بود.

*شیطان : به نظر کودکان شیطان موجودی انسان گونه و قابل رؤیت است که آن را بد، خبیث، وحشتناک و بدشکل و دارای قدرت های جادویی می دانند.

در آموزش مفهوم شیطان به کودکان نباید محل زندگی او را مکان های خلوت و تاریک معرفی کنند بلکه در عین خبیث و زشت دانستن شیطان باید او را ضعیف و رانده شده از درگاه خدا بدانند و هرکس باید مسئولیت کارهای خود را بپذیرد و اشتباهات را به گردن شیطان نیندازد و بداند خداوند آنها را از شر شیطان حفظ می کند.

*فرشته : فرشته در ذهن کودکان موجودی زیبا، مهربان و یاری دهنده است که همه او را دوست دارند. در آموزش مفهوم فرشته به کودکان باید از او به عنوان موجودی آسمانی که در قرآن هم آمده است نام برد و او را مراقب و نگاه دارنده معرفی کرد.

*بهشت و دوزخ : کودک بهشت را مانند پارکی پر از امکانات و خوردنی ها می داند و جهنم را توده ای از آتش که آدم های بد داخل آن قرار می گیرند.

در آموزش این مفاهیم به کودکان باید توجه داشت که بهشت را جایی بدانند که انسان های خوب، مهربان و نیکوکار آنجا هستند ولی تا پایان دوره ابتدایی، طرح مسئله قیامت، جهنم و عذاب مفید نخواهد بود.

*مفهوم مرگ : باور کودک درباره مرگ، بسیار محدود است. آنها از دیدن کفن و دفن مردگان شگفت زده می شوند و سؤالات فراوانی مطرح می کنند، اما بعد از پنج سالگی آرام آرام مرگ را باور می کنند اما آن را مخصوص بزرگ ترها می دانند. در آموزش این مفهوم به کودکان نباید بر آن تأکید کرد و کودکان را از آن ترساند و وادار به عمل نیک کرد تا به یاد قیامت و مرگ بيفتند.

پیشنهاد

بعد از اتمام تدریس مفاهیم مذهبی از هنرجویان خود بخواهید موضوع زیر را به عنوان یک فعالیت فردی در قالب یک مقاله نوشتاری برای جلسه پایانی تدریس ارائه دهند.

شما، به عنوان یک مربی، برای آموزش مفاهیم مذهبی چه نکاتی را یاد گرفتید؟ مطالب خود را در قالب یک مقاله تهیه نمایید و در پوشه کار خود بایگانی کنید. با اجرای این بخش، شما موضوع درس خود را آموزش داده اید.

مربی در زمینه تعلیم و تربیت دینی کودکان باید بداند :

- در دوره پیش از دبستان، مخاطبان خود را به دین جذب می کند.
- تجربیات کودک درباره مفاهیمی چون خوبی، راستی و زیبایی، خداشناسی او را شکل می دهد.
- در برنامه ریزی آموزشی خود به زمان، موضوع و شیوه تدریس توجه کند.
- به کودکان کمک کند تا از راه های گوناگون و با دیدگاه های مختلف به رابطه خدا و پدیده ها بنگرد.
- مطالعه تاریخ ادیان نوعی اعتماد و اطمینان نسبت به آینده را ایجاد می کند و موجب تحکیم پیوندهای اجتماعی می شود.
- اعتقادات بنیادی یک سنت مذهبی، زمانی برای کودک معنی دار می شود که به زندگی روزمره وی ارتباط داشته باشد.
- یادگیری زندگی معنوی از طریق مشاهده و اطلاع از زندگی معنوی دیگران تسهیل می شود.
- «طبیعت» کتاب بزرگ آفرینش خداست و باید از آن به بهترین وجه استفاده کرد.

فرم شماره ۱ – آموزش یک فعالیت

موضوع فعالیت : به بالا نگاه کنید
هدف : کودک مفهوم قدرت مهربانی و رحمانیت خدا را مشاهده کند.
نوع فعالیت : شناخت ویژگی های خداوند تأکید بر رشد : شناختی اخلاقی و مذهبی کودکان
محل : فضای داخلی و خارج از کلاس
تعداد کودکان : ۱۰ نفر
زمان : ۱۰ دقیقه
سن : پنج ساله
مواد لازم : لوازم نقاشی، تلسکوپ، تلویزیون، سی دی، کامپیوتر
زمینه سازی : تلسکوپ را در بالکن یا پنجره کلاس به طرف آسمان تنظیم کند، کامپیوتر و سی دی آسمان را آماده سازد، وسایل نقاشی کودکان را آماده کند.
<p>روش کار معلم</p> <p>– از کودکان بخواهید تا از بالکن یا حیاط یا از پنجره کلاس به آسمان نگاه کنند.</p> <p>– از کودکان بخواهید با دقت به آسمان نگاه کنند و مشاهداتشان را بازگو کنند.</p> <p>– به نوبت کودکان در پشت تلسکوپ قرار گیرند و با راهنمایی مربی، آسمان را طور دیگر ببینند.</p> <p>– از کودکان بخواهید با دقت به آسمان نگاه کنند و مشاهداتشان را برای سایر کودکان بازگو نمایند.</p> <p>– سی دی انیمیشنی یا فیلم کوتاه واقعی از دنیای آسمان را برای کودکان نمایش دهید.</p> <p>– از کودکان بخواهید راجع به آنچه در فیلم راجع به آسمان دیده اند، صحبت کنند.</p> <p>– از کودکان سؤال نمایید چه قدرتی باعث شده است که ماه، خورشید، ستارگان و حتی پرندگان بدون هیچ مشکلی، ثابت در آسمان باشند.</p> <p>– کودکان را راهنمایی کنید تا به کمک مشاهداتشان به قدرت مهربانی و رحمانیت خداوند پی ببرند.</p> <p>– از کودکان بخواهید آنچه را در آسمان مشاهده کرده اند، نقاشی کنند.</p> <p>– از کودکان پرسید آیا می توانند ماه و ستاره و خورشید را نقاشی کنند و قصه ای در این مورد تعریف کنند.</p>
<p>پیامد حاصل از آموزش :</p> <p>مفهوم : من می توانم هرچه را در آسمان هست ببینم و راجع به آنها با دیگران صحبت کنم. من، به مفهوم قدرت برتری در آسمان پی بردم.</p> <p>من می توانم ستاره ها و ماه را در آسمان به دیگران نشان دهم.</p> <p>مهارت : بحث و گفت و گو، مقایسه کردن، کنجکاوی، همکاری، فعال داشتن و بالا بردن آگاهی در مورد آسمان</p> <p>خرانه لغات : ماه، خورشید، ستارگان، خداوند مهربان، آسمان، درخشندگی و روشنایی</p>

فرم شماره ۱ – آموزش یک فعالیت

موضوع فعالیت : تولد پیامبر (ص)
هدف : پرورش شناخت کودک از پیامبر گرامی اسلام محمد مصطفی (ص)
نوع فعالیت : شناخت مشاهیر دینی تأکید بر رشد : اخلاقی شناختی
محل : فضای داخلی مرکز پیش از دبستان
تعداد کودکان : ۱۰ نفر
زمان : ۲۰ دقیقه
سن : چهار ساله
مواد لازم : کتاب داستان، وسایل و ابزار فعالیت هنری، وسایل تزئینی، شیرینی و شکلات، سی دی شعر مولودی خوانی
زمینه سازی : وسایل لازم را برای نقاشی کودکان آماده کنید. کتاب داستان تصویری تولد پیامبر (ص) را تهیه کنید. تزئینات لازم را برای کلاس تهیه و نصب کنید. وسایل لازم را برای درست کردن کارت تبریک تولد با هماهنگی قبلی والدین کودکان تهیه کنید.
<p>روش کار معلم</p> <ul style="list-style-type: none"> – بحث و گفت و گو راجع به پیامبر (ص) با کودکان – آماده کردن کودکان برای شنیدن داستان تولد پیامبر (ص) – خواندن داستان تولد پیامبر (ص) – کمک به کودکان در آماده کردن وسایل نقاشی – کمک به کودکان در درست کردن یک کارت تبریک تولد پیامبر (ص) و ارسال برای والدین – برگزاری مراسم جشن و شادی (مولودی) برای کودکان – تزئین کلاس با درست کردن دنباله یا سایر تزئینات کاغذی – تهیه و درست کردن تزئینات کلاس
<p>پیامد حاصل از آموزش :</p> <p>مفهوم : من می توانم روز تولد پیامبر (ص) را بگویم، من می توانم راجع به ویژگی های رفتاری و اخلاقی پیامبر (ص) صحبت کنم. می توانیم محل زندگی پیامبر (ص) را بگویم.</p> <p>مهارت : مهارت گوش دادن، توسعه حرکات ظریف، اجرای نمایش</p> <p>خزانه لغات : پیامبر (ص)، اسلام و حضرت محمد (ص)، شادی و خوشحالی، عید اسلامی</p>

فصل ۶: نقش و اهمیت آموزش مفاهیم دینی و اخلاقی
در دوران پیش از دبستان — فرم ارزشیابی محتوای فصل

[illegible]

فرم ارزیابی هنرآموز، بعد از تدریس هر فصل
چگونه تدریس را بیشتر اثرگذار کنم؟

<p>هنرجویان چه نیاز و فعالیت‌هایی را باید بیشتر انجام دهند؟</p>	<p>چه فعالیت‌ها و برنامه‌ای را باید بیشتر انجام دهم؟</p>
<p>هنرجویان چه فعالیت‌ها و نیازهایی را باید کمتر انجام دهند؟</p>	<p>چه فعالیت‌ها و برنامه‌ای را باید کمتر انجام دهم؟</p>
<p>سایر پیشنهادات :</p>	

ارزشیابی فصل ۶ :

فرم ارزشیابی مستمر و پایانی

ارزشیابی این کتاب به صورت ۸ نمره نظری و ۱۲ نمره عملی در دو نوبت اول و نوبت دوم انجام می گیرد.

نمره	عنوان	دوره	
	<p>نظری : اجرای آزمون های شفاهی و کتبی براساس محتوای فصل</p> <p>شاخص های غیرفنی :</p> <p>– ارائه تحقیقات و گزارش ها به کلاس</p> <p>– نقد و بررسی گزارش ها و تحقیقات ارائه شده به کلاس</p>	مستمر	نوبت دوم
	<p>عملی :</p> <p>– انجام فعالیت های آموزشی تعیین شده در محتوای فصل</p> <p>– شناخت و کاربرد وسایل و ابزار صحیح</p> <p>– جمع آوری فعالیت های آموزشی به صورت منظم و صحیح در یک پوشه</p> <p>شاخص های غیرفنی :</p> <p>– نظم و انضباط و حضور فعال در کارگاه،</p> <p>– سرعت و مهارت در اجرای فعالیت های آموزشی</p> <p>– مشارکت فعال در فعالیت های گروهی و فردی</p> <p>– رعایت نکات بهداشتی و ایمنی در انجام فعالیت های آموزشی</p> <p>– خلاقیت در ارائه فعالیت آموزشی</p>		
۱	<p>نظری :</p> <p>نقش و اهمیت مفاهیم دینی و اخلاقی در دوران پیش از دبستان</p>	پایانی	نوبت دوم
۱	<p>عملی :</p> <p>ارائه فعالیتی مناسب برای آموزش مفاهیم دینی (شعر، کارت قصه و ...)</p>		

نمونه سؤالات فصل ۶

الف) سؤالات نظری

۱- سؤال تشریحی

* منظور از ویژگی ساخته‌پنداری کودکان چیست؟ توضیح دهید.

* چگونه تفکر خلاق با آموزش مفاهیم دینی ارتباط پیدا می‌کند؟

۲- سؤال تکمیلی

* مهم‌ترین وظیفه تربیت دینی کودکان ..... است.

* مهم‌ترین روش آموزشی اخلاق به کودکان، آموزش مبتنی بر ..... است.

۳- سؤالات جورکردنی

ارتباط موارد «الف» با موارد «ب» را مشخص کنید.

الف)

ب)

۱- سؤالاتی هستند که با چرا شروع می‌شوند.	۱- سؤالات کاربردی
۲- سؤالاتی هستند که در ماورای استدلال، در جست‌وجوی پاسخ‌هایی هستند که حکایت از خواسته‌های قلبی دارد.	۲- سؤالات استدلالی
۳- سؤالاتی هستند که به کودک کمک می‌کنند تا درک خود را از خدا در زندگی خویش محقق سازد.	۳- سؤالات اعتقادی
۴- ...	۴- سؤالات تفسیری

ب) سؤالات عملی

- ۱- در قالب کارت‌های قصه و با بهره‌گیری از فعالیت هنری، داستانی با موضوع تولد پیامبر (ص) طراحی کنید.
- ۲- در قالب یک طرح آموزشی، احترام به کتاب الهی را به کودکان آموزش دهید.
- ۳- در قالب یک طرح آموزشی، مفهوم دعا و راز و نیاز به کودکان را آموزش دهید.
- ۴- با بهره‌گیری از هنرهای تجسمی و گردش علمی، مفهوم مکان‌های مذهبی را به کودکان آموزش دهید.

جدول ارزشیابی نظری و عملی براساس شاخص‌ها و مهارت‌های غیرفنی
نمره نظری :

نظری	کتبی	شفاهی	تحقیق	گزارش	نقد و بررسی گزارش	نقد و بررسی تحقیق	یادداشت هنرآموز
نام و نام خانوادگی							

نمونه جدول ارزشیابی از محتوای نظری

نمره عملی :

عملی	حضور	میزان	ارائه	کاربرد	اجرای	سرعت و	نوآوری	نظم و	رعایت	یادداشت
نام و نام خانوادگی	فعال در کلاس	مشارکت در فعالیت گروهی	پوشه کار	صحیح وسایل	صحیح کار عملی	مهارت در اجرای کار	و خلاقیت	انضباط	بهداشت و ایمنی در کار	هنرآموز

نمونه جدول ارزشیابی از محتوای عملی

نقش و اهمیت شناخت طبیعت در دوران پیش از دبستان

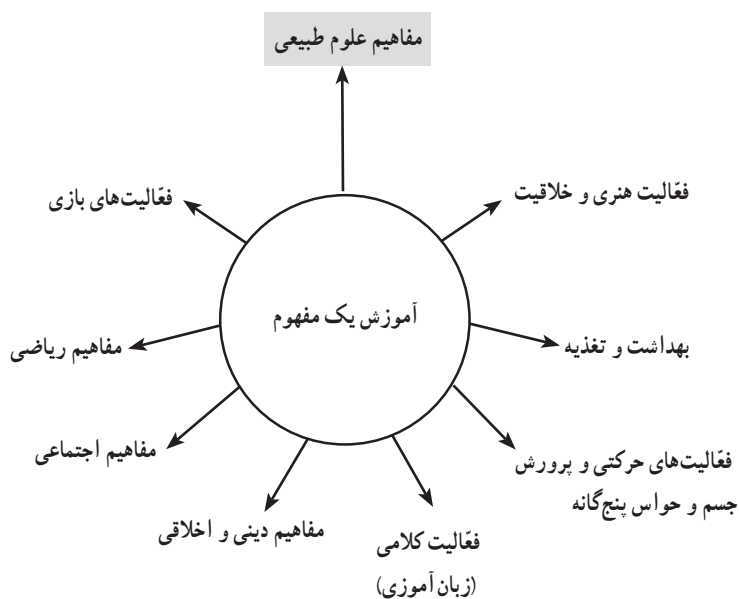
— شناخت طبیعت

هدف کلی

طراحی فعالیتهایی برای شناخت طبیعت در دوران پیش از دبستان

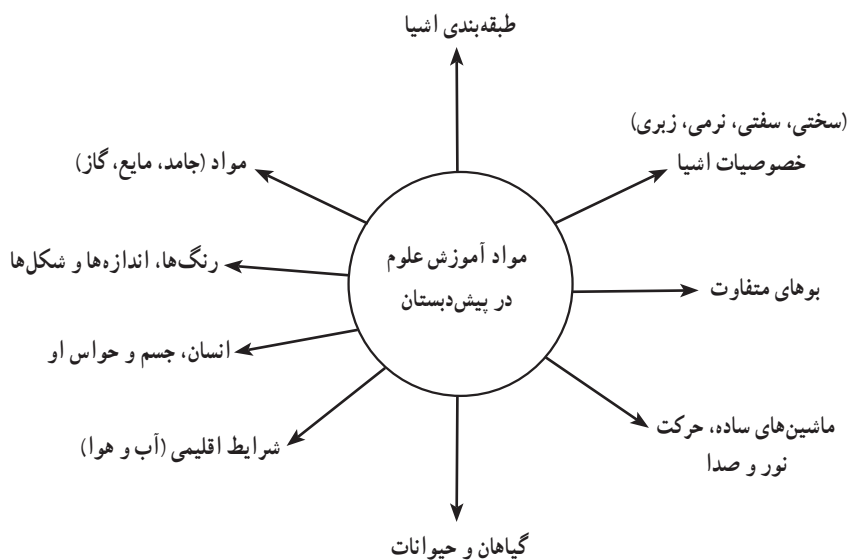
سخنی با هنرآموز

برنامه تدریس خود را در این فصل به گونه ای طراحی کنید که هنرجویان بتوانند در طول تدریس آن، فعالیت ها و آموخته هایشان را در جهت تهیه و اجرای واحد کار یا پروژه آموزشی با موضوع مربوط برنامه ریزی کنند.

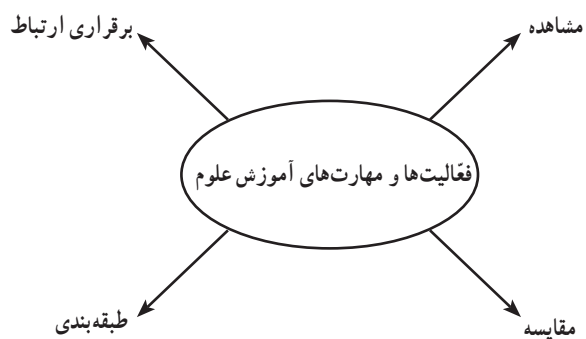

نمای کلی فصل هفتم

الف) مواد آموزشی عبارت‌اند از شناخت :

ب) فعالیت‌ها و مهارت‌های آموزش علوم

هدف‌های رفتاری فصل هفتم در حیطه‌های یادگیری براساس طبقه‌بندی بلوم و همکاران

در پایان این فصل هنرجو باید بتواند :						
ردیف	حیطه شناختی	طبقه	حیطه عاطفی	طبقه	حیطه روانی – حرکتی	طبقه
۱	با توجه به نظریه‌های دانشمندان تعلیم و تربیت، اهمیت شناخت طبیعت به کودکان را بیان کنید.	دانش	به اهمیت شناخت طبیعت به کودکان و نظریه‌های دانشمندان در این زمینه توجه نشان دهد.	دریافت کردن	اهمیت شناخت طبیعت به کودکان را از طریق یک فعالیت آموزشی مستقل ارائه دهد.	اجرای مستقل
۲	نکات مهمی را که والدین و مربیان باید در شناخت طبیعت به کودکان بدانند توضیح دهد.	درک و فهم	نکات مهمی را که والدین و مربیان باید در شناخت طبیعت به کودکان بدانند داوطلبانه مطالعه کند.	پاسخ دادن	نکات مهم را برای والدین و مربیان در شناخت طبیعت به کودکان در قالب یک نمودار آموزشی ارائه دهد.	اجرای مستقل
۳	روش آموزش علوم به کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	نسبت به روش آموزش علوم به کودکان توجه نشان دهد.	دریافت	در قالب یک طرح آموزشی، روش آموزش علوم به کودکان را اجرا کند.	اجرای مستقل
۴	مفاهیمی را که در علوم قبل از دبستان می‌توان آموزش داد، بیان کنند.	دانش	به مفاهیمی که در علوم قبل از دبستان می‌توان آموزش داد، توجه نشان دهد.	دریافت	مفاهیمی را که در علوم قبل از دبستان می‌توان آموزش داد در قالب یک نمودار آموزشی ارائه دهد.	اجرای مستقل
۵	چگونگی طرح تنظیم یک فضای آموزشی و مراکز یادگیری در آن را شرح دهد.	درک و فهم	طرح تنظیم یک فضای آموزشی در کلاس کودکان را مورد توجه قرار دهد.	ارزش گذاردن	طرح تنظیم یک فضای آموزشی در کلاس کودکان را با مشخص کردن مراکز یادگیری آن به نمایش بگذارد.	اجرای مستقل
۶	فعالیت‌ها و مهارت‌های مورد آموزش به کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	به فعالیت‌ها و مهارت‌های مورد آموزش کودکان توجه نشان دهد.	دریافت	فعالیت‌ها و مهارت‌های مورد آموزش به کودکان را در قالب یک نمودار آموزشی ارائه دهد.	اجرای مستقل
۷	چگونگی آموزش زندگی حیوانات به کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	به آموزش زندگی حیوانات به کودکان توجه نشان دهد.	دریافت	یک درس نمونه برای آموزش زندگی حیوانات به کودکان در قالب یک طرح آموزشی اجرا کند.	اجرای مستقل
۸	چگونگی آموزش زندگی گیاهان به کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	به آموزش زندگی گیاهان به کودکان توجه نشان دهد.	دریافت	یک درس نمونه برای آموزش زندگی گیاهان به کودکان در قالب یک طرح آموزشی اجرا کند.	اجرای مستقل
۹	چگونگی آموزش آب و هوا به کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	به آموزش آب و هوا به کودکان توجه نشان دهد.	دریافت	یک درس نمونه برای آموزش آب و هوا به کودکان در قالب یک طرح آموزشی اجرا کند.	اجرای مستقل
۱۰	چگونگی آموزش فصول به کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	به چگونگی آموزش فصول به کودکان توجه نشان دهد.	دریافت	یک درس نمونه برای آموزش فصول به کودکان در قالب یک طرح آموزشی اجرا کند.	اجرای مستقل
۱۱	چگونگی آموزش مفاهیم فیزیکی (نور، صدا، حرکت) به کودکان را توضیح دهد.	درک و فهم	به چگونگی آموزش مفاهیم فیزیکی (نور، صدا، حرکت) به کودکان توجه نشان دهد.	دریافت	یک درس نمونه برای آموزش مفاهیم فیزیکی (نور، صدا، حرکت) در قالب یک طرح آموزشی اجرا کند.	اجرای مستقل

جدول هدف و محتوا فصل هفتم : نقش و اهمیت شناخت طبیعت در دوران پیش از دبستان — بودجه بندی زمان پیشنهادی

هدف کلی : آشنایی هنرجویان با نقش و اهمیت شناخت طبیعت در دوران پیش از دبستان						زمان به دقیقه
ردیف	هدف های رفتاری	حیطه	طبقه	رئوس و ریز محتوای آموزش	نظری	عملی
۱	در پایان این فصل هنرجو باید بتواند : — با توجه به نظریه های دانشمندان تعلیم و تربیت، اهمیت شناخت طبیعت به کودکان را بیان کند.	شناختی	درک و فهم	— ضرورت و اهمیت شناخت طبیعت به کودکان	۱۰	
۲	— نکات مهمی را که والدین و مربیان در شناخت طبیعت به کودکان باید بدانند، توضیح دهد.	شناختی	درک و فهم	— نکاتی که مربیان و والدین باید بدانند. آب مایه حیاتی ست.	۵	
				* برای نفس کشیدن نیاز به هوا داریم. * جنگل ها بخشی از اکسیژن مورد نیاز ما را فراهم می سازد. * صرفه جویی در مصرف انرژی	۵	
۳	— مفاهیمی را که در علوم قبل از دبستان می توان آموزش داد، بیان کند.	شناختی	درک و فهم	— مواد آموزش علوم در پیش دبستان	۵	
۴	— طرح تنظیم یک فضای آموزشی در کلاس کودکان را بکشد.	روانی حرکتی شناختی	اجرای مستقل	— چگونگی تنظیم فضای آموزشی	۵	۵
۵	— روش آموزش علوم به کودکان را توضیح دهد.	شناختی	درک و فهم	— روش آموزش علوم	۱۰	
۶	— فعالیت ها و مهارت های آموزش علوم به کودکان را توضیح دهد.	شناختی	پایه حرکتی	— فعالیت ها و مهارت های آموزش علوم	۵	
۷	— برای آموزش زندگی گیاهان و حیوانات یک درس نمونه اجرا کند.	روانی حرکتی	اجرای مستقل	— فعالیت هایی برای آشنایی با زندگی گیاهان و حیوانات	۱۰	۲۰
۸	— برای هریک از شرایط اقلیمی (آب و هوا، فصول سال) یک درس نمونه اجرا کند.	روانی حرکتی	اجرای مستقل	— فعالیت هایی برای آشنایی با شرایط اقلیمی (آب و هوا - فصول)	۱۰	۲۰
۹	— برای هریک از مفاهیم فیزیکی (نور، صدا، حرکت) یک درس نمونه اجرا کند.	روانی حرکتی	اجرای مستقل	— علوم فیزیک : — خورشید و سایه — صدا — حرکت و کشش	۱۰	۲۰

کلید واژه ها

* روش آموزش : روشی ست که به شیوه غیرمستقیم و فعال به کودکان پیش دبستان آموزش می دهد و کودک آزادانه می تواند از فعالیتی به فعالیت دیگر بپردازد.

* مشاهده : با دقت به چیزی نگاه کردن را «مشاهده» می گویند. این توانایی یکی از مهم ترین فعالیت های لازم در آموزش علوم به کودکان پیش از دبستان است.

* برقراری ارتباط : کودک با محیط اطراف خود ارتباط برقرار می کند و این توانایی از طریق توصیف، کشیدن شکل و صحبت کردن درباره آنها در کودک ایجاد می شود و جزء مهارت اساسی آموزشی کودک پیش از دبستان است.

* مقایسه: کودک با مشاهده اشیا و پدیده‌های موجود در طبیعت، خصوصیات هریک را می‌شناسد و آنها را براساس خصوصیات مشترک یا متفاوت آنها دسته‌بندی می‌کند. این توانایی نیز از مهارت‌های اساسی آموزش علوم به کودکان پیش از دبستان است.

* طبقه‌بندی: تقسیم اشیا براساس خصوصیات آشکار و مشابه آنها در یک گروه را طبقه‌بندی می‌گویند. این توانایی از مهم‌ترین مهارت‌های آموزش علوم کودکان پیش از دبستان است.

* مراکز یادگیری: فضای آموزشی در هر مرکز پیش‌دبستانی براساس موضوعات مختلف آموزشی به مراکزی تقسیم می‌شود که به آنها کانون رغبت یا مراکز یادگیری گفته می‌شود. در روش‌های جدید آموزشی، در این فضاهای آموزشی، کودک آزادانه و براساس علاقه خود از فعالیت به فعالیت دیگر می‌پردازد.

روش‌های یاددهی — یادگیری

- سخنرانی
- فعالیت گروهی
- پرسش و پاسخ
- اجرای مستقل
- تلفیقی

منابع آموزشی

- کتاب درسی پیش از دبستان
- کتاب‌های مرتبط با طبیعت و فیزیک
- فیلم و سی‌دی‌های آموزشی

ابزار و وسایل لازم

- لوازم التحریر
- مقوا و کاغذ رنگی
- تخم گیاهان و خاک و گلدان
- موجودات زنده؛ مثل ماهی، پرند

طراحی هنرآموز از هر فصل

چنانچه طراحی برای هر فصل برای شما مشکل است می‌توانید در فرم زیر برنامه تدریس خود را طراحی کنید و بنویسید. قبل از پرکردن این فرم باید کلیه سؤالات را بخوانید.

هدف این مبحث چیست؟
از هنرجویان می‌خواهید چه چیز را یاد بگیرند؟ (خروجی تدریس)
روش و الگویی را که به کار می‌برید چیست؟
آیا هیچ‌گونه مشکل یا مسئله‌ای در خصوص محتوا و هنرجویان وجود دارد که باید در اینجا روی آن دقت کنید؟ اگر وجود دارد آن را مشخص کنید.
چه منابع و یا آموزشی را در این مبحث به کار می‌گیرید؟
چگونه فضا و محیط را برای این بخش آماده کنید؟
محل نشستن بچه‌ها را چگونه باید کنترل کنید؟
چگونه و با چه وسیله‌ای در مورد برنامه‌تان قضاوت خواهید کرد؟
قبل از شروع درس دانسته‌های مرتبط با موضوع هنرجویانتان را ارزیابی کنید.
آیا از برنامه‌ریزی خودتان راضی هستید، بله یا خیر؟ چرایی آن را مشخص کنید.

پیشنهاد

از هنرجویان خود بخواهید راجع به خاطرات کودکی، مثل دنبال کردن پروانه، دیدن یک مار در باغ، نیش زدن زنبورها، خاک بازی، گل بازی، مشاهده گیاهان و درختان و درجه هوا در فصول مختلف، دیدن در پارک ها و چمن ها، بازی های مخصوص آنها و نقش آب و هوای آن سال ها، صحبت کنند، سپس نظرات آنان را به بحث درباره اهمیت شناخت طبیعت در یادگیری بعدی هدایت کنید و مواد آموزش علوم به کودکان را معرفی نمایید.

خلاصه محتوا

با جمع بندی مطالب و نظرات مطرح شده هنرجویان و همچنین با توجه به نظریات بلوم (منحنی واژگون)، مونتسوری، پیاز و فروبل (نظریه سازی، عناصر آموزشی) که، سال گذشته در کتاب اصول و مفاهیم آموزش و پرورش پیش از دبستان مطالعه کرده اند، سؤالات زیر را برای بحث در مورد محتوای درس، مطرح کنید:

۱- طبق نظریات این دانشمندان، کودکان چگونه یاد می گیرند؟

۲- محیط چه نقشی در یادگیری کودکان دارد؟

نظریات هنرجویان را روی تخته کلاس یادداشت و پاسخ ها را به سمت شناسایی کودکان، به عنوان دانشمندان کوچک، هدایت کنید.

بعد از این مرحله، ضرورت و اهمیت شناخت طبیعت را به روش پرسش و پاسخ و با استناد به نظریات آنها، مطرح کنید.

خلاصه محتوا

ضرورت و اهمیت شناخت طبیعت به کودکان

روان شناسان تعلیم و تربیت (فروبل، مونتسوری، پیاز) معتقدند کودکان از طریق تجربه مستقیم با جهان اطراف خود و همراه با کاربرد حواس مختلف و از طریق فعالیت و آزمایش به یادگیری فعالانه می پردازند.

همچنین روسو و بلوم معتقدند الگوهای یادگیری کودک، سال ها پیش از آغاز مدرسه رفتن او شکل می گیرد. کودک از تفکر منطقی و مولد در مورد اشیا و پدیده های واقعی لذت می برد. دوست دارد به تفکر، استدلال و سپس نتیجه گیری بپردازد و برای بیان هریک از آنها دلایل منطقی بیاورد، یعنی درست مانند یک دانشمند کوچک عمل می کند.

والدین و مربیان باید بدانند کودکان در سنین پیش از دبستان در جنبه های مختلف (جسمی، شناختی، اجتماعی، اخلاقی، زبانی و ...) سریعاً در حال رشد هستند. از این رو باید دو نکته مهم را در نظر داشته باشند:

۱- با روان شناسی کودک و روان شناسی تربیتی آشنا باشند.

۲- محیط اجتماعی، شرایط خانوادگی، اقتصادی و محل زندگی کودک را بشناسند.

مواد آموزش علوم در دوره پیش از دبستان

۱- طبقه بندی اشیا

۲- شناخت خصوصیات اشیا

۳- شناخت مواد

۴- شناخت بوهای متفاوت

۵- شناخت رنگ ها، اندازه ها و شکل ها

۶- آشنا شدن با ماشین های ساده، حرکت و نور و صدا

۷- آشنایی با انسان و پرورش جسم و حواس آنها

۸- آشنایی با گیاهان، حیوانات و خصوصیات آنها

۹- آشنا شدن با شرایط اقلیمی

پیشنهاد

۱- بازدید از مرکز پیش از دبستان، برای هنرجویان خود با هدف آشنایی آنها با فضای آموزشی و مراکز رغبت در مرکز پیش از دبستان، تدارک ببینید.

از هنرجویان خود بخواهید از مربیان آن مرکز، راجع به چگونگی تنظیم فضای آموزشی و زمان آموزش مواد، گزارشی تهیه کنند و از مراکز مختلف آموزشی مرکز، عکس بگیرند.

۲- از هنرجویان خود بخواهید برای جلسه بعدی گزارش تنظیمی خود را همراه با تصویر، با موضوع تنظیم فضای آموزشی، به کلاس بیاورند. سپس گزارش های تهیه شده را با ترتیب دادن نمایشگاهی کوتاه در کلاس، در معرض دید سایر هنرجویان قرار دهند.

۳- از هنرجویان بخواهید راجع به گزارش های خود (تنظیم فضای آموزشی، زمان آموزش هر ماده درسی) مطالبی را به طور خلاصه ارائه دهند.

۴- قبل از شروع درس، تصویر ۲-۷ (ص ۱۴۴ کتاب) را روی کاغذ بزرگ بکشند و در کلاس در معرض دید هنرجویان قرار دهند. اجرای این فعالیت ها به صورت گروهی نیز امکان پذیر است. حال می توانید درس را با استناد به نظریات و گزارش ها و بهره گیری از تصاویر تهیه شده هنرجویان آغاز نمایید.

چگونگی تنظیم فضای آموزشی

روش آموزش در مورد کودکان سنین پیش از دبستان غیرمستقیم و فعال است. کلاس در این روش آموزشی به مراکز مختلف یادگیری تقسیم می شود. یکی از این مراکز، مرکز آموزش علوم است که شامل وسایلی مانند مجموعه ای از سنگ ها، آکواریوم، چرخ و ماشین های ساده، مواد مختلف مانند سنگ، شن، مایعات و ... است. زمان آموزش در این شیوه آموزشی محدود نیست و بستگی به نوع فعالیت دارد. معلم در این روش آموزشی و در این فضای آموزشی در جریان فعالیت های کودکان، ناظر و راهنماست و هدف آموزشی را دنبال می کند.

فعالیت ها و مهارت ها

برای تربیت دانشمندان کوچک لازم است چهار مهارت زیر را در کودکان ایجاد کرد :

۱- مشاهده : وقتی کودک با دقت به چیزی نگاه کند آن را مورد مشاهده قرار داده است. برای تقویت این مهارت در کودکان از تصاویر گوناگون استفاده می شود و از کودک می خواهند با دقت به تصاویر نگاه کند و راجع به جزئیات آنها صحبت کند. بردن

کودکان به پارک، موزه‌های حیات وحش و صحبت کردن راجع به آنچه آنجا دیده‌اند نیز این مهارت را تقویت می‌کند.

۲- برقراری ارتباط: این مهارت از طریق توصیف اشیاء، کشیدن شکل، جمع‌آوری و طبقه‌بندی اشیاء و صحبت کردن دربارهٔ آنها در کودکان ایجاد می‌شود. برقراری یک ارتباط سادهٔ تلفنی، بازی جمله‌سازی، کامل کردن یک جمله، بیان یک جمله در گوش همهٔ کودکان به نوبت و اعلام آن توسط نفر آخر با صدای بلند، روش‌های دیگری برای تقویت این مهارت است.

۳- مقایسه کردن: مشاهدهٔ اشیاء و پدیده‌های طبیعت و مقایسهٔ آنها باعث شناسایی آنها و طبقه‌بندی آنها می‌شود. مشاهده کردن، به کار بردن حواس و اندازه‌گیری اشیاء این مهارت را در کودکان ایجاد می‌کنند. در مقایسه کردن، اصطلاحاتی چون گرم، سرد، کوتاه، سبک، سنگین، کوچک و بزرگ به کار برده می‌شود.

۴- طبقه‌بندی: گروه‌بندی اشیاء براساس خصوصیات آشکار آنها طبقه‌بندی‌ست. کودک ابتدا شکل‌های مشابه را در یک گروه قرار می‌دهد اما به تدریج به سایر خصوصیات آنها توجه می‌کند.

پیشنهاد

با توجه به آنچه با هنرجویان خود به بحث گذاشته‌اید و با ارائهٔ یک نمونه طرح درس، از آنها بخواهید برای موضوعات مختلف آموزشی علوم (طبیعت)، ضمن طراحی فعالیت آموزشی در قالب یک پروژه (واحد کار)، کاردستی‌های مربوط به آنها را تهیه و طرح درس خود را برای همکلاسی‌های خود اجرا نمایند.

نکته: هنرجویان در تهیهٔ طرح درس و اجرای آن باید از فعالیت‌های آموزشی‌ای که تاکنون در کتاب مطالعه نموده‌اند استفاده نمایند. ضمن اینکه می‌توانید با کمک آنها در کلاس درسی خود یک مرکز آموزش علوم، که دارای مواد مختلف علوم (آکواریم، سنگ‌ها، برگ‌ها، گل طبیعی، موجودات زنده مانند ماهی) باشد، طراحی کنید.

آشنایی با زندگی حیوانات

فعالیت‌های آموزشی برای آشنایی با زندگی حیوانات

۱- تصاویری بریده شده از حیوانات مختلف، طبقه‌بندی شده در سه دستهٔ اهلی، حیوانات مزرعه و حیوانات دریایی، در مقابل کودک قرار داده می‌شود.

۲- راجع به انواع حیوانات، پوشش بدن حیوانات، چگونگی تولید مثل، نیازهای حیوانات، خوراک حیوانات، دفاع حیوانات، لانه‌سازی حیوانات، احساس خطر در حیوانات فعالیت‌هایی طراحی و اجرا می‌شود.

۳- انواع حیوانات و پوشش بدن آنها (استفاده از تصاویر، نمایش حیوانات زنده یا یک ماهی بی‌جان، طبقه‌بندی حیوانات براساس پوشش آنها و اجرای بازی «من چه حیوانی هستم»).

۴- حیوانات برای زندگی به چه چیزهایی نیاز دارند؟ (مقایسهٔ حیوان زنده و اسباب‌بازی حیوان، نشان دادن تصاویری از حیوانات اهلی و وحشی، درست کردن کتابی از تصاویر حیوانات، لانه‌سازی برای پرندگان).

آشنایی با گیاهان

فعالیت‌های آموزشی برای آشنایی با گیاهان

۱- به کودکان روش کاشت نمونه‌ای از حبوبات آموزش داده شود.

- ۲- گیاهان به چه چیزهایی نیاز دارند؟ (کاشت گیاهان، حذف نور، آب و هوا برای یکی از گیاهان).
- ۳- گیاهان چگونه رشد می‌کنند؟ (مقایسه دانه‌های گیاهان، برش دادن میوه‌ها جهت مشاهده دانه‌های متفاوت آنها، نمایش تصاویری از سبزیجات و میوه‌جات به کودکان).

شرایط اقلیمی (آب و هوا)

فعالیت‌های آموزشی برای آشنایی کودک با شرایط اقلیمی

- ۱- درجهٔ حرارت هوا : نشان دادن تصاویری از یک روز برفی و استفاده از دماسنج برای سنجش درجهٔ هوا، درست کردن دماسنج با رنگ‌های مختلف برای نمایش هوای متفاوت، استفاده از آب گرم، ولرم، سرد در ظروف و اندازه‌گیری درجهٔ حرارت آنها، نمایش درجهٔ حرارت هوای داخل و خارج کلاس با دماسنج ساخته شده.
- ۲- تغییرات هوا : اندازه‌گیری هوای داخل و خارج کلاس با دماسنج علامت‌گذاری شده با توجه به وزش باد با مشاهده حرکت اشیاء، نمایش تصویری هواهای مختلف و درجهٔ حرارت آنها، نقاشی کردن وضعیت خاص هوا و پرسش و پاسخ.

آشنایی با فصل‌ها

فعالیت‌های آموزشی برای آشنایی کودک با فصل‌ها

- ۱- نشان دادن تصاویری از فصول بهار، تابستان، پاییز و زمستان و صحبت راجع به طبیعت، غذا، حیوانات و ...؛
- ۲- ترسیم هر فصل روی یک مقوا و صحبت راجع به میوه‌ها و فعالیت‌های فصل و تغییرات آنها؛
- ۳- تقسیم مقوا به چهار قسمت و اختصاص نام یک فصل به هر قسمت و گروه‌بندی کودکان براساس فصل و صحبت راجع به آنها؛
- ۴- درست کردن کاردستی فصول به صورت گروهی؛
- ۵- نمایش زندهٔ شاخه‌های درختان در زمستان و بهار و مشاهدهٔ ویژگی‌های آنها.

آشنایی با نور

فعالیت‌های آموزشی برای آشنایی کودک با نور

- ۱- استفاده از چراغ قوه در تاریکی کلاس برای روشنایی؛
- ۲- گذاشتن دو ظرف آب در سایه و آفتاب و مقایسهٔ حرارت دو ظرف؛
- ۳- اجرای آزمایش نبود نور برای گیاهان و پژمرده شدن آنها؛
- ۴- تصاویری از اشیاء و انسان‌هایی که انرژی مصرف می‌کنند؛
- ۵- تصاویری از وسایل انرژی‌زا در خانه و مدرسه؛
- ۶- تشکیل سایهٔ دست با استفاده از چراغ قوه و پارچهٔ سفید در کلاس؛
- ۷- کشیدن سایه در یک روز آفتابی از کودک.

آشنایی با صدا

فعالیت‌های آموزشی برای آشنایی با صدا

- ۱- تجربه کردن ارتعاشات صدا با گذاشتن انگشت روی گلو هنگام حرف زدن یا روی بلندگوی رادیو؛
- ۲- لمس ته قوطی یا حرف زدن داخل آن؛
- ۳- ریختن برنج روی یک طبل و ضربه زدن به آن؛
- ۴- به هم زدن دو تکه سنگ و اجرای آن در زیر آب (مقایسه یک صدا در دو موقعیت)؛
- ۵- ریختن آب در اندازه‌های مختلف در ۸ لیوان و ضربه زدن به هر کدام و حس کردن تفاوت صداهای آنها؛
- ۶- درست کردن یک تلفن با استفاده از دو لیوان پلاستیکی و حرف زدن و حس ارتعاشات صوتی آنها.

آشنایی با حرکت

فعالیت‌های آموزشی برای آشنایی با حرکت و کشش

- ۱- کشیدن و هل دادن: برداشتن مداد از روی میز و پرسش راجع به چگونگی برداشتن آن توسط نیروی وارد شده توسط آنها، ریختن مقداری سنگریزه داخل ماشین و هل دادن آن و وارد کردن نیرو (جهت حرکت ماشین)؛
- ۲- کشش: بالا انداختن توپ و رها کردن آن، پریدن به طرف بالا و پایین آمدن به سرعت، گذاشتن پاک‌کن روی یک تخته چوب صاف و حرکت سریع آن به طرف زمین (کشش).

پیشنهاد

از هنرجویان بخواهید براساس محتوای تدریس شده، یک طرح آموزشی، با توجه به موضوعات مطرح شده، برای کودکان طراحی کنند و در کلاس ارائه دهند.
تهیه این نمونه طرح آموزشی، آنها را برای پرکردن فرم شماره ۲ (برنامه‌ریزی آموزشی) آماده می‌کند.

فرم شماره ۱ – آموزش یک فعالیت

موضوع فعالیت : کاشتن دانه
هدف : به کودکان فرصت دهیم تا مراحل رشد گیاه را مشاهده کنند.
نوع فعالیت : علوم تأکید بر رشد : شناختی و اکتشاف
محل : فضای بیرون از کلاس
تعداد کودکان : ۱۰ نفر
زمان : ۱۰ تا ۱۵ دقیقه
سن : چهار و پنج ساله ها
مواد لازم : دانه گیاه (لویا بهترین است)، خاک، قاشق پلاستیکی، گلدان پلاستیکی به تعداد نفرات، روان نویس ضد آب.
زمینه سازی : دانه را دو تا سه ساعت قبل خیس کنید و وسایل کار را در فضای باز آماده کنید.
<p>روش کار معلم</p> <p>– بحث و گفت و گو با کودکان درباره دانه ها و ریشه گیاه؛</p> <p>– بچه ها مقداری خاک در گلدان بریزید؛</p> <p>– در هر گلدانی یک تا دو دانه بکارید. با خاک گلدان را پر کنید؛</p> <p>– نام کودک را روی مقوایی با روان نویس بنویسید و با چوبی در گلدان قرار دهید؛</p> <p>– به گلدان ها آب بدهید و آنها را در محل آفتابی نگه دارید.</p>
<p>پیامد حاصل از آموزش :</p> <p>مفهوم : گیاه از دانه می روید، دانه برای روئیدن نیاز به آب و خاک و نور دارد.</p> <p>مفاهیم : کاشتن دانه، آبیاری، نیاز گیاهان</p> <p>مهارت : توسعه مهارت علوم، توسعه مهارت های دیداری و لامسه،</p> <p>خزانة لغات : دانه، ریشه، گیاه، رشد، خاک</p>

فرم شماره ۱ – آموزش یک فعالیت

موضوع فعالیت : حیوانات اهلی
هدف : به کودکان فرصت دهیم تا ویژگی های حیوانات اهلی را مشاهده کنند.
نوع فعالیت : علوم تأکید بر رشد : شناختی
محل : فضای داخل و بیرون از کلاس
تعداد کودکان : ۵ نفر
زمان : ۱۵ دقیقه
سن : چهار و پنج ساله
مواد لازم : چند حیوان اهلی زنده، اسباب بازی پارچه ای (توپ و نرم) از حیوانات اهلی، تصاویری از حیوانات اهلی زمینه سازی : وسایل لازم را جهت اجرای فعالیت و داشتن هماهنگی لازم آماده کنید (حیوانات زنده موجود در مرکز پیش از دبستان)
روش کار معلم – پرسش و پاسخ با کودکان در مورد انواع حیوانات اهلی؛ – نمایش تصاویر حیوانات به کودکان و معرفی حیوانات اهلی؛ – خواندن قصه یا کتاب مرتبط با حیوانات اهلی؛ – بحث و گفت و گو پیرامون زندگی و غذای حیوانات اهلی.
پیامد حاصل از آموزش : مفاهیم : نام بردن حیوانات، شناسایی آنها، شناخت غذاهای حیوانات اهلی (علف، گوشت و ...) مهارت : شناخت حیوانات اهلی، محل زندگی آنها و غذای آنها خزانه لغات : نام حیوانات اهلی، نام غذاهای حیوانات اهلی

فرم ارزیابی هنرآموز، بعد از تدریس هر فصل
چگونه تدریس را بیشتر اثرگذار کنم؟

<p>هنرجویان چه نیاز و فعالیت‌هایی را باید بیشتر انجام دهند؟</p>	<p>چه فعالیت‌ها و برنامه‌ای را باید بیشتر انجام دهم؟</p>
<p>هنرجویان چه فعالیت‌ها و نیازهایی را باید کمتر انجام دهند؟</p>	<p>چه فعالیت‌ها و برنامه‌ای را باید کمتر انجام دهم؟</p>
<p>سایر پیشنهادات :</p>	

ارزشیابی فصل هفتم : فرم ارزشیابی مستمر و پایانی

ارزشیابی این کتاب به صورت ۸ نمره نظری و ۱۲ نمره عملی در دو نوبت اول و نوبت دوم انجام می گیرد .

نمره	عنوان	دوره	
	<p>نظری :</p> <p>اجرای آزمون های شفاهی و کتبی براساس محتوای فصل</p> <p>شاخص های غیرفنی :</p> <p>– ارائه تحقیقات و گزارش های مرتبط به کلاس</p> <p>– نقد و بررسی گزارش ها و تحقیقات ارائه شده در کلاس</p>	مستمر	دوم
	<p>عملی :</p> <p>– اجرای فعالیت های آموزشی، تعیین محتوای فصل؛</p> <p>– شناخت و کاربرد وسایل و ابزار صحیح؛</p> <p>– جمع آوری فعالیت های آموزشی به صورت منظم و صحیح در یک پوشه.</p> <p>شاخص های غیرفنی :</p> <p>– نظم و انضباط و حضور فعال در کارگاه؛</p> <p>– سرعت و مهارت در اجرای فعالیت های آموزشی؛</p> <p>– مشارکت در اجرای فعالیت های آموزشی گروهی و فردی؛</p> <p>– رعایت نکات بهداشتی و ایمنی در اجرای فعالیت های آموزشی؛</p> <p>– خلاقیت در ارائه فعالیت های آموزشی.</p>		
۱	<p>نظری :</p> <p>نقش و اهمیت شناخت طبیعت در دوران پیش از دبستان</p>	پایانی	دوم
۱/۵	<p>عملی :</p> <p>ارائه فعالیتی مناسب برای آموزش مفاهیم طبیعی و شناخت طبیعت (مشاهده، برقراری ارتباط، مقایسه، طبقه بندی)</p>		

نمونه سوالات فصل هفتم

الف) سوالات نظری

۱- سوال تشریحی

* روش آموزش علوم به کودکان پیش از دبستان را توضیح دهید.

* منظور از مهارت مقایسه کردن چیست؟ مثالی بنویسید.

۲- سوال تکمیلی

* زمان آموزش علوم در دوره پیش از دبستان به ..... بستگی دارد.

* گروه بندی اشیا، براساس خصوصیات آشکار آنها را ..... می گویند.

۳- سوالات جورکردنی

الف) روش اساسی در آموزش کودکان فعالیت و آزمایش است. ۱- روسو

ب) الگوهای یادگیری کودک سال ها پیش از آغاز مدرسه رفتن او شکل می گیرد. ۲- مونتسوری

۳- لاک

ب) سوالات عملی

۱- برای آموزش پوشش حیوانات به کودکان پیش دبستانی، یک فعالیت طراحی کنید.

۲- برای آموزش فصل ها به کودکان پیش دبستانی، فعالیتی را در قالب یک طرح آموزشی تنظیم کنید.

۳- برای آموزش درجه حرارت هوا به کودکان پیش دبستانی با دماسنج، فعالیتی را در قالب یک طرح آموزشی تنظیم کنید.

جداول ارزشیابی نظری و عملی براساس شاخص ها و مهارت های غیرفنی

نمره نظری

نظری	کتبی	شفاهی	تحقیق	گزارش	نقد و بررسی گزارش	نقد و بررسی تحقیق	یادداشت هنرآموز
نام و نام خانوادگی							

نمونه جدول ارزشیابی از محتوای نظری

نمره عملی

عملی	حضور	میزان	ارائه	کاربرد	اجرای	سرعت و	نوآوری	نظم و	رعایت	یادداشت
نام و نام خانوادگی	فعال در کلاس	مشارکت در فعالیت گروهی	پوشه کار	وسایل صحیح	کار عملی صحیح	مهارت در اجرای کار	خلاقیت و	انضباط	بهداشت و ایمنی در کار	هنرآموز

نمونه جدول ارزشیابی از محتوای عملی

